

Фредерик Бегбеде - „Любовта трае три години“

Здравейте всички, аз съм авторът. Желая ви добре дошли в моя мозък, простете, че ви се натрапвам. Стига игрички: решил съм сам да си бъда главен герой. Обикновено не ми се случва нищо сериозно. Край мен никой не умира. Кракът ми например никога не е стъпвал в Сараево. Драмите, които преживявам, обикновено стават по ресторанти и барове или в апартаменти с гипсови корнизи. Най-неприятното нещо, което ме сполетя напоследък, е, че не бях поканен на ревюто на Джон Галиано. И ето че изведнъж направо умирам от мъка. Беше време, когато всичките ми приятели пиеха, после всички се дрогираха, после се изпожениха, а сега всички се развеждат, преди да умрат. И всичко това се случва все на весели места като това тук, във „Воал Руж“ край плажа на Сен-Тропе, където е много горещо, където правим евроданс върху бара и разхлаждаме лумпен мадамите с шампанско „Кристал Рьодерер“ по десет бона бутилката, а след това го осмукваме от пъпа им. Край мен се носи изкуствен смях. Иде ми да се удавя в морето, но из него сноват прекалено много джетове.

Как съм могъл да се оставя животът ми до такава степен да зависи от обстоятелствата? Често разправят, че „трябвало да се справим с обстоятелствата“. Аз пък казвам, че единственият начин да се справиш, е да убиеш обстоятелствата.

Зиме в Париж има места, където е по-студено, отколкото другаде. Колкото и да се наливаш с концентрати, студът прониква чак до бара. Настъпва нов ледников период. Даже тълпата те кара да зъзнеш.

При мен всичко беше, както си му е редът: роден съм в добро семейство, учих в лицей „Монтен“, после в лицей „Луи льо Гран“, следвах в институти, където се срещах с интелигентни хора, каних ги на танци, а някои от тях дори ми дадоха работа. Ожених се за най-красивото момиче, което съм срещал. Защо ли е толкова студено тук? Кога точно сбърках? Единственото ми желание винаги е било да ви доставям удоволствие. Не ми беше чак толкова трудно да бъда порядъчен. Защо да нямам и аз право на това? Защо вместо простото щастие, което ми обещавах, попаднах в такава бъркотия?

Аз съм мъртъв човек. Сутрин се събуждам с неудържимото желание да спя. Обличам се в черно, защото жалея сам себе си. Нося траур за човека, който можех да бъда. Разхождам се с привична крачка по улица „Бо-з-Ар“, където е умрял Оскар Уайлд, аз също. Влизам в ресторанта, но не хапвам нищо. Сервитьорите се дразнят, че не посягам към чиниите. Но не вярвам да познавате много мъртъвци, които си изяждат основното ястие и след това се облизват. Ето защо пия само на гладно. Предимството: хваща ме по-бързо. Недостатъкът: язва на стомаха.

Вече не се усмихам. Нямам сили. Аз съм мъртъв и погребан. Няма да имам деца. Мъртвите не се размножават. Аз съм мъртвец, който се здрависва с разни хора из кафетата. Аз съм един по-скоро радушен и доста зиморничав мъртвец.

Мисля си, че съм най-печалното същество, което някога съм срещал. Зиме в Париж, когато термометърът падне под нулата, човек започва да мечтае за салони, които светят в нощта. Там, скрит сред стадото, той най-после може да зъзне на спокойствие.

Можеш да бъдеш висок, черноок и да плачеш. За това е достатъчно да откриеш внезапно, че любовта трае три години. Подобен род откритие не пожелавам и на най-злия си враг – което е просто стилистична фигура, тъй като нямам врагове.

Снобите нямат врагове и затова злословят по адрес на всички с надеждата да си спечелят някой.

Комарът трае един ден, розата три дни. Котката трае тринайсет години, любовта три. Това е положението. Най-напред е годината на страстта, после годината на нежността, накрая годината на скуката.

Първата година човек казва: „Ако ме напуснеш, ще се убия“. Втората година казва: „Ако ме напуснеш, ще страдам, но ще ми мине“. Третата година казва: „Ако ме напуснеш, ще изстудя шампанското“. Никой не си дава труда да ви предупреди, че любовта трае три години. Любовният заговор почива върху една добре пазена тайна. Разправят ви, че било за цял живот, докато химически любовта изчезва на третата година. Четох в някакво женско списание, че любовта била мимолетен прилив на допамин, норадреналин, пролактин, лулиберин и оцитоцин.

Една малка молекула фенилетиламин (ФЕА) създавала усещането на веселост, възторг и еуфория. Внезапното влюбване представлявало неврони от лимбичната система, наситени с ФЕА. Нежността била ендорфини (опиумът на двойката).

Обществото ви мами: пробутва ви голямата любов, докато в действителност е доказано научно, че след три години въпросните хормони престават да действат. Впрочем статистиките говорят сами: една страст трае средно 317,5 дни (питах 25 се какво става през останалата половина от деня...), а в Париж две от три женени двойки се развеждат през трите години, последвали брачната церемония. В демографските годишници на Обединените нации специалисти по преброяването поставят въпроси върху развода на жители от шейсет и две страни. Мнозинството от разводите са станали през четвъртата година след сватбата (което ще рече, че процедурата е започнала в края на третата година). „Милиони мъже и жени, проучени от ООН, във Финландия, Русия, Египет, Южна Африка, които говорят различни езици, упражняват различни професии, обличат се различно, използват пари, произнасят молитви, боят се от разни демони, хранят безкрайно разнообразие от надежди и мечти... до един преминават през върха на кривата на разводите след три години съвместен живот.“ Тази банална истина е допълнително унижение.

Три години! Статистиките, биохимията, моят личен случай: продължителността на любовта си остава една и съща. Смушавашо съвпадение. Защо три години, а не две или четири, или шестстотин? Според мен това потвърждава съществуването на онези три етапа, които често биват разграничавани от Стендал, от Барт и от Барбара Картланд: страст – нежност – скука, цикъл от три степени, всяка от които трае една година – триъгълник, свещен като Светата Троица.

Първата година се купуват мебели.

Втората година се разместват мебели.

Третата година се делят мебели.

Всичко е казано в песента на Фере: „С времето преставаш да обичаш“. Кой сте вие, та да се мерите с жлезите и невромедиаторите, които ще ви изоставят безвъзвратно точно на определената дата? В краен случай можете да спорите с лиризма на поета, но ако се опълчите срещу естествените науки и демографията, поражението ви е сигурно.

Прибрах се у дома в ужасно състояние. Пълна свинщина е да изпадам в подобни положения на моята възраст! Прек лонението пред пиячката преминава на осемнайсет години, на трийсет си е направо трогателно. Поех половин доза екстази само за да се целувам с разни непознати момичета. Инак нямаше да имам смелост да си опитам късмета. Момичетата, които така и не съм целунал от страх да не ме разкарат, нямат

чет. В това ми е чарът: нямам представа дали въобще имам чар. В „Куин“ двете пияни руси красавици започнаха да си пхат езиките в ушите ми, предизвиквайки стереобълбукане, и ме запитаха:

– Къде ще отидем, у вас или у нас?

След като им направих едно колективно пускане на език (и ги ухапах по връхчетата на гърдите), отвърнах гордо:

– Вие у вас, аз у дома. Нямам презервативи, а освен това тази вечер празнувам моя развод и ме е страх, че няма да ми стане.

Качих се на скутера и се озовах в опустелия си апартамент. Тревогата ме сграбчи за стомаха: пропадане в неизвестното. И то напълно излишно: за какъв дявол цяла вечер да бягаш от себе си, след като в края на краищата ще се озовеш в собственото си жилище? Намерих в джоба на палтото си пликче с остатък от доза кокаин. Смръкнах го направо от амбалажната хартия. Поне ще ми поразсее мъката. По върха на носа ми има бял пращец. Вече не ми се спи. Разсъмва се и цяла Франция ще тръгне на работа. А през това време един попревтасал юноша няма да мръдне в продължение на часове. Прекалено съсипан, за да спя, чета или пиша, ще съзерцавам тавана и ще стискам зъби. Виждам в огледалото негативния образ на клоун със зачервено лице и белосан нос. Днес няма да ходя на работа. Гордея се с това, че в деня на моя развод отказах да правя тройка с две от онези момичета, с които лягах, но до които ненавиждаш да се събуждаш. Като оставим настрана тенджерката, от която прелива изкипяло мляко, едва ли има на света по-неприятна гледка от самия мен.

Трябва често да си повтаряш следните фрази:

1. Щастието не съществува.
2. Любовта е невъзможна.
3. Нищо няма значение.

Ако я приеме на сериозно, тази рецепта може да се стори на човека идиотска, но може би тъкмо тя ми спаси живота, когато направо докосвах дъното. Опитайте я и вие, когато следващия път изпаднете в нервна депресия. Препоръчвам ви я.

На трийсет години все още не мога да погледна момиче в очите, без да се изчервя. Да се чуди човек как може да съм толкова свенлив. Прекалено съм разглезен, за да се влюбя наистина, но и прекалено чувствителен, за да остана безразличен. С една дума, прекалено слаб, за да остана женен. Какво всъщност ми стана? Разбира се, много се изкушавам да ви препратя към предишните два тома, но в крайна сметка не би било честно, като се има предвид, че скоро след първоначалния им успех, на въпросните два романтични шедьовъра бе смачкан фасонът. Ето защо нека направим резюме на предишните епизоди: здравата го бях ударил на живот, бях типична рожба на нашето общество на излишен разкош.

Родил съм се на 21 септември 1965 година, двайсет години след Аушвиц, през първия ден на есента. Появил съм се на света в деня, когато листата на дърветата започват да се ронят, а дните да се скъсяват. Оттам може би и вроденото ми чувство на разочарование. Изкарвах си хляба, като редях думи във вестниците или в рекламните агенции, като последните имаха предимството, че за по-малко думи плащаха повече. Станах известен, като организирах в Париж празненства, когато в Париж вече нямаше празненства. Това няма нищо общо с думите и въпреки това по този начин си създадох име, вероятно защото в наше време хората, които се занимават с редене на думи, не са смятани за толкова важни, колкото онези, чиито снимки може да се видят по светските страници на списанията.

Предизвиках удивление у хората, които се интересуваха от моята биография, когато се ожених по любов. Един ден ми се стори, че в един син поглед съзирам вечността. Аз, който прекарвах времето си, като сновях от едно вечерно събиране на друго, и постоянно сменях професиите си, за да нямам време да изпадна в депресия, аз си въобразих, че съм щастлив.

Ан, жена ми, беше направо недействителна, с ослепителна, почти невъзможна красота. Прекалено красива, за да бъде щастлива – само че това го разбрах твърде късно. Наблюдавах я по цели часове. Понякога тя усещаше това и ми се сопваше: „Престани да ме гледаш, смуцавам се“. Само че да я гледам как живее, се бе превърнало в мое любимо представление. Момчетата като мен, които като малки са се смятали за грозни, общо взето, така се учудват, след като успеят да съблазнят някое красиво момиче, че някак твърде бързо искат да се оженият за него.

Резултатът не сияе от оригиналност: да речем, за да не влизаме в подробности, че се настанихме в един апартамент, който бе прекалено малък за една толкова голяма любов. Поради това започнахме да излизаме твърде често и се оказахме въввлечени в един доста порочен кръг. Хората казваха за нас:

– Тия не се свъртат вкъщи.

– Да бе, горките... Сигурно при тях работите никак не вървят!

И хората не грешаха съвсем, макар да бяха твърде доволни, че на техните тъпи събирания се е появило едно красиво момиче. Животът е устроен така, че само да се почувствате малко щастлив, той незабавно се заема да сложи нещата на място. Двамата си изневерихме, всеки на свой ред. Разделихме се така, както се и оженихме: без да знаем защо. Бракът е една колосална машинация, една адска измама, една организирана лъжа, в която пропаднахме като две деца. Защо? Как? Много просто. Един младеж иска ръката на жената, която обича. Умира от страх, което е доста мило, черви се, поти се, заеква, а тя, тя го гледа с блеснали очи, смее се нервно, кара го да повтори въпроса си. И още щом каже да, изведнъж върху двамата се изсипва цял списък със задължения: вечери и обеди в семеен кръг, разпределение на местата на масата, проби на рокли, разпавии, забрана да се оригваме и да пърдим пред моите и нейните родители, стойте изправени, усмихнете се, усмихнете се, с една дума, безкраен кошмар, и това е само началото; впоследствие ще видите как всичко е организирано така, че двамата непременно да се намразят.

Вълшебства има само във вълшебните приказки. Истината е далеч по-отчайваща и затова всичко живо лъже. Истината, това е снимката на друга жена, открита ненадейно в пътната ми чанта, в Рио де Жанейро (Бразилия), тъкмо срещу Нова година. Истината е, че любовта започва поръсена с розова вода, а завършва обляна в помия. Ан търсеше четката си за коса и косата е настръхна, когато откри снимка от полароид на жена, придружена с няколко любовни писма, които не бяха писани от нея.

На летището в Рио Ан ме изостави. Реши да се завърне сама в Париж. Не бях в положение да ѝ се противопоставя. Изумена, тя плачеше, обзета от ужаса на човек, който само за двама секунди е изгубил всичко. Беше просто едно очарователно момиченце, което внезапно открива, че животът е отвратителен и че нейният брак рухва. Вече не виждаше нищо, край нея вече нямаше летище, нито опашка от чакащи, нито обявления, всичко беше изчезнало с изключение на мен, нейният палач. Как съжалявам днес, че тогава не я прегърнах! Но ме смуцаваха сълзите ѝ, които не преставаха да текат, и всички ни гледаха. Винаги е доста смуцаващо да се проявиш като мръсник на публично място. Вместо да я помоля за прошка, аз ѝ казах: „Върви, ще изпуснеш самолета“. Не казах нищо, за да я спася. Само като се сетя сега за това, започва да ми трепери брадичката. Погледът ѝ беше умоляващ, печален, влажен, укорителен, съкрушен, тревожен, отчаян, невинен, горд, презрителен и все пак си

оставаше син. Никога няма да забравя този поглед, който откриваше болката. Ще трябва да се науча да живея, като мъкна на гърба си тази подлост. Човек съжалява онези, които страдат, но никога онези, които причиняват страдание. Оправяй се както можеш, мой човек. Ти си този, който не удържа обещанията си. Помниш ли края на Адолф: „Големият въпрос в живота е болката, която причиняваме, и най-изтънчената философия не оправдава човека, разкъсал любящото го сърце“.